

DIGTERPARKENS
BØRNEHUS

Omsorgsplan

Mål

- **Omsorgsplanen er vores redskab til at håndtere situationer hvor børn, forældre eller personale er i krise.**

Tavshed er det værste, vi kan møde, når vi mister.

Som professionelle skal vi turde arbejde med sorgen og med børn og familier der mister. Det handler ikke om at være overmenneske – det handler om at være medmenneske! Vi skal tro på at det vi kan gøre er godt nok.

- **Som ansatte i Digterparkens Børnehus har vi et ansvar for at støtte børn, familier og ansatte, når de oplever krisesituationer.**

Ved dødsfald og andre begivenheder, der medfører store tab kan vi gøre en forskel, fordi vi kender børn, familier og ansatte. Via denne omsorgsplan har vi forsøgt at forberede os og lave retningslinier for hvad vi synes er godt at gøre.

- **Vi må erkende at kriser, sorg og tab kan også forekomme på vores arbejdsplads**

Der kan ske en akut hændelse – dødsfald eller ulykke.

Det kan være en langvarig belastning – sygdom eller skilsmisse.

Tab og sorgreaktioner

Vi taler om det personlige tab – når et barn i gruppen har mistet

Vi taler om det fælles tab – når børnegruppen mister et barn eller ansat

Vi taler om det kollegiale tab – når personalet mister et barn eller en kollega

Når vi taler om børn kan vi tale om tre former for tab:

- **Hverdagens tab** drejer f.eks. om når kæledyret dør eller om ynglings kammeraten der hellere vil lege med en anden. Det handler om dagligdags situationer, hvor barnet oplever at miste noget, der har betydning for det i større eller mindre grad
- **Udviklingstab**, kaldes den form for tab, som barnet oplever i takt med, at det udvikler nye kompetencer og derved bliver selvhjulpent. Når det lille barn f.eks lærer at gå, vil det miste den form for kontakt, det hidtil har haft med omsorgspersoner, der skulle hjælpe og støtte i forhold til dets ønsker og aktiviteter.
- **Tab med gennemgribende betydning for den videre udvikling.** Udviklingsprocessen og de dagligdags forekommende tab vil sammen give barnet erfaring med at miste. Den måde barnet bliver mødt af den voksne i disse situationer, vil lære barnet, hvordan det siden hen kan håndtere tab med gennemgribende betydning for den videre udvikling. Det kunne f.eks være et forældredødsfald eller en skilsmisse. Barnet gives, hvis det bliver mødt på en fornuftig måde, dermed en mulighed for "at øve sig på at miste"

Et barn i sorg har brug for at føle sig set, hørt og forstået. Tavshed er det værste et barn kan møde. Det er vigtigt at hver enkelt ansat fortæller barnet at de ved besked.

Nogle af de mest almindelige sorgreaktioner er:

Angst

- Søvnforstyrrelser
- Tristhed, længsel og savn
- Vrede og opmærksomhedskrævende adfærd
- Skyld, selvbekendelser og skam
- Fysiske gener

Andre mulige reaktioner man skal være opmærksom på er:

- Regressiv adfærd (barnet går i en periode tilbage i udvikling)
- Social tilbagetrækning
- Personlighedsforandringer
- Fremtidspessimisme
- Fantasier

Børn har brug for ekstra omsorg, hvis de

- Græder eller klynker
- Begynder at sove uroligt
- Får ondt i maven
- Laver en masse ballade
- Opfører sig alt for artigt
- Bliver hyperaktive
- Påtager sig en beskyttende rolle
- Får problemer med at lære
- Får klumpe-dumpe bevægelser

Det er omsorg i praksis –

når barnet føler sig set, hørt og forstået

Fundament

- At kontaktpædagogen kender "sine" børn.
- At kontaktpædagogen formidler den nødvendige viden til kollegaer, forældre og børn.
- At alle følelser respekteres og forsøges forstået.
- At barnet anvises hjælp til at håndtere de følelser, begivenheden udløser.
- At handleplanen udformes konkret for de forskellige typer af tab: akut opstået eller længerevarende forløb og personrelationen: Eksempelvis: barnet og øvrige børn i gruppen, barn og kontaktpædagog, enke og øvrigt personale osv.
- Baggrundsgruppe bestående af kollega (ikke fra samme gruppe i børnehaven) og leder til brug i den akutte situation for primærperson/erne.
- Supervisionsgruppen i pædagoggruppen bruges til den videre bearbejdelse for primærperson og andre berørte.
- At der etableres et forum for samtlige ansatte til brug for den fælles forarbejdelse af det skete.
- At der gerne må gøres mere/andet end der står i handleplanen, hvis det er de efterladtes ønske og personalet er indforstået.

Hvad gør vi ved en ved langvarig belastning (kronisk eller dødelig sygdom eller skilsmisse, flytning og lign.?)

- Lyt og spørg ind til hvad forældrene mener børnehaven kan gøre for barnet.
- Videregiv vores faglige viden til forældrene i det omfang det er muligt/accepteret.
- Skab enighed familie/børnehave imellem om, hvad barnet skal vide, hvem der fortæller og under hvilken form.
- Der kan eventuelt skaffes bøger om emnet, der læses med barnet og en lille gruppe børn. Efterfølgende oplæsning af bogen/bøgerne udspringer fra barnets eget ønske.
- Ved kronisk eller dødelig sygdom skal personalet søge oplysninger hos familien om, hvad de fortæller barnet om døden og det efterfølgende.

Primæransvarlig er **kontaktpædagogen**.

At støtte et barn i sorg kræver ikke at du er overmenneske, blot at du er medmenneske.

Hvad gør vi ved akut hændelse (dødsfald eller ulykke)?

- Som ovenstående i det omfang det er muligt.

Når børn mister eller er udsat for andre alvorlige hændelser, påhviler det de voksne, der har daglig omgang med barnet at tage hånd om situationen. Der er ikke andre, der gør det!

Information om dødsfald (barn, forældre, ansat):

Straks:

- Information til alle medarbejdere (Margrethe/Yvonne)
- Information til de medarbejdere, der er syge, har ferie, orlov mv. (Margrethe/Yvonne)
- Kontakt til hjemmet (Margrethe/Yvonne). Fortæl hvad vi gør her, spørg om hvad barnet har fået at vide, og hvad vi kan hjælpe med (praktiske ting f.eks. madpakke)

I løbet af dagen:

- Information til alle børn ved snak i mindre grupper (kontaktpædagogen + "hjælper")
- Information til alle forældre via brev til hver enkelt hjem i vuggestue og børnehave og af person i garderoben (Margrethe eller Yvonne, ved disses fravær udpeger kontaktpædagogen en anden).
- Det øvrige personale passer børn "på normal vis".
- Alle bliver på arbejde eller kommer igen ved lukketid til fælles bearbejdning af dagens begivenheder.
- Kontaktpædagogens støttegruppe nedsættes (Margrethe + medarbejder efter kontaktpædagogens valg (ikke fra egen gruppe)).
- Hvis nogle af de andre børn reagerer kraftigt, kontakter barnets kontaktpædagog straks forældrene og aftaler hvad vi kan gøre.
- Der afleveres en buket blomster med kort til hjemmet (Margrethe/Yvonne)

I dagene derefter:

- I dagene derefter kondolerer hver enkelt ansat den/de berørte.
- Hvis det berørte barn har en anden kultur/religion, skal der hentes viden om hvordan begravelse m.v. foregår. Kontakt f.eks. Integrationskontoret eller Sprogskolen (kontaktpædagogen).
- Hjemmet kontaktes for nærmere aftaler vedrørende det videre forløb (kontaktpædagogen).
- Børnehaven er repræsenteret ved begravelsen, medmindre familien ønsker noget andet. (som minimum deltager kontaktpædagog og ledelsen)
- Til begravelsen gives en båretbuket med bånd (Margrethe/Yvonne)
- Hvis børn fra børnehaven deltager i begravelsen, er det sammen med deres forældre.
- Støttegruppen træder til efter behov, sandsynligvis dagligt frem til efter begravelsen.

Åbenhed omkring det skete er, uanset hvor trist og traumatisk det end måtte være, den bedste støtte for barnet.

Markering af dødsfaldet:

- Opslag i vuggestue og børnehave (Margrethe/Yvonne).
- Flag på halv stang (Margrethe/Yvonne).
- Personlig markering:
 - Barn:** billede, lys, yndlingslegetøj eller hvad der nu passer i den givne situation ved barnets rum (kontaktpædagog (og børn)).
 - Forældre:** lys og blomster ved barnets rum – aftales med de nærmeste (kontaktpædagog)
 - Ansæt:** lys og blomster børnehave og i vuggestue (Margrethe/Yvonne)

Ved andre dødsfald (bedsteforældre, ansattes pårørende) aftales med de nærmeste, hvor meget vi skal markere, afhængig af barnet/børnegruppens /personalets tilknytning til vedkommende.

I kontakten til forældrene er det vigtigt, du gør dig klart, at du først og fremmest har ansvar for barnet.

Ved andre dødsfald (bedsteforældre, ansattes pårørende m.v.)

- Det aftales med de nærmeste hvor meget vi skal markere, afhængig af barnets/ børnehavegruppens/ personalets tilknytning til vedkommende.

Børn er utrolig solidariske med deres forældre, og vil ikke pålægge dem yderligere sorg i en svær situation. Derfor holder de deres svage sider tilbage, og så tror mange, at de ikke behøver hjælp. Men det er ikke tilfældet, tværtimod.

Opfølgning - tiden derefter

(* = gælder ved alle store tab):

- Barnets respekteres i sine følelser og hjælpes eventuelt med håndteringen af disse. Hjælp hinanden med at "se" hvad barnets reaktioner handler om.*

- Besøg kirkegården efter begravelsen med barnet og en lille børnegruppe (evt. flere gange).
- Husk: besøg kan også være relevant for andre børnegrupper i Digterparkens Børnehus.
- Brug gode billedbøger fra biblioteket om emnet.*
- Viden om barnet (og familien) formidles i fornødent omfang til kolleger, forældre og børn.(kontaktpædagogen).*
- På førstkommande MED møde: oplæg, genopfriskning, dialog om børn (og voksnes) sorgreaktioner.
- Viden om børns sorgreaktioner formidles til hele forældregruppen, eventuelt ved hjælp af artikler (mappe med forslag til artikler findes på P-stuen), forældremøde eller rådgivning i konkrete spørgsmål (det konkrete barns kontaktpædagog. Bente, øvrige ansatte).
- Kontaktpædagogens støttegruppe fungerer i nødvendigt omfang en periode (en månedstid?)
- Det er vigtigt at vi yder omsorg og støtte til hinanden.
- Det er også vigtigt at huske at personlige problemer med at håndtere sorg, død og ulykke er et privat, personligt problem og ikke et kollega/arbejdspladsanliggende.

Sorgen over at have mistet en forælder overståes ikke i løbet af nogle måneder. Det tager år at lære at leve uden en far eller mor.

Til den enkelte

- Særlige forhold kan gøre sig gældende her og nu (eksempelvis dødsfald i egen nærmeste familie), så du ikke magter den opgave herværende Omsorgsplan lægger op til. Føler du dig i den situation skal du gå til Margrethe/Yvonne for sammen at finde ud af hvordan den øvrige personalegruppe orienteres herom.
- Er det et permanent personligt problem, må du søge professionel hjælp, for at blive i stand til at magte denne opgave.

Når barnet tumler med store følelser og svære tanker, kan det ofte påvirke evnen til at lære noget

Konkrete råd

- Børn tænker konkret, derfor:
- Vær konkret – brug ikke sproglige omskrivninger som f.eks. "gået bort" for død.
- Synliggør tabet efter aftale med familien, (f.eks. billede – tomt rum – marker mærkedage (afdød fars fødselsdag)
- Barnet går ud og ind i følelserne, derfor: lyt og lad barnet/børnene snakke, tegne, optræde m.v. når tidspunktet er der, hvis det er muligt.
- Husk: spørgsmål er aldrig kontakt! – men en teknik, der hjælper (voksne) til at "blive oppe i hovedet" og undgå at mærke hvad vi føler!
- Vær åben og ærlig også omkring dine egne følelser.
- Ved forældretab, søskendetab noteres dødsdatoen på barnets kartotekskort for markering/opfølgning (kontaktpædagog).

Rev. Juli 2022.